

02

11. MARTS 2020

FARMAKONOMEN

CYTOSTATIKA- PRODUKTION I HERNING

SIDE 6

FAGFORENING
OG FÆLLESSKAB
PÅ EN NY MÅDE

SIDE 14

– Det er nemt at drive en enhed med så engagerede medarbejdere, der altid står på spring for at få opgaverne løst, siger funktionsleder Elise Røge Hedegaard.

Cytostatikaproduktion i Herning:

FARMAKONOMER FÅR KABALEN TIL AT GÅ OP

Der er højt til loftet på hospitalsapoteket i Herning. Alle går langt, fx når der kommer ekstra bestillinger, som kræver, at man møder tidligere ind. Til gengæld er der fleksibilitet i den anden ende, hvor man sjældent får nej til en fridag, hvis behovet er der.

Af journalist Sussie Sheikh. Fotos: Ole Mortensen.

Når en farmakonom vælger job i cytostatikaproduktionen på hospitalsapoteket i Herning, så er det stensikkert, at hun begynder helt inde i det allerhelligste. Ved de to sterile sikkerhedsbænke, hvor alle cystostatikakurene blandes. Men det er næsten lige så sikkert, at når kompetencerne sidder i skabet, så rykker farmakonomens videre ud i nogle af de mange andre funktioner, der handler om kvalitetskontrol, dokumentation, indsamling af stamdata, hygiejne-, udstyr- og tovholderfunktioner.

Her kigger medarbejderen i samarbejde med lederen så – i forhold til lyst, evne og vilje – på, hvordan jobbet kan varieres og veksles inden for alle de helt essentielle arbejdsfunktioner, der sikrer, at den livsvigtige kemokur hver eneste dag når cancerpatienter til tiden.

Selvstændighed og redelighed

Er det mon alvoren i det, de godt og vel 20 ansatte i produktionen arbejder med, der gør en forskel? Eller er det det gode arbejdsklima og tætte kollegiale samarbejde, hvor mange har været ansat både 10, 15 og 20 år?

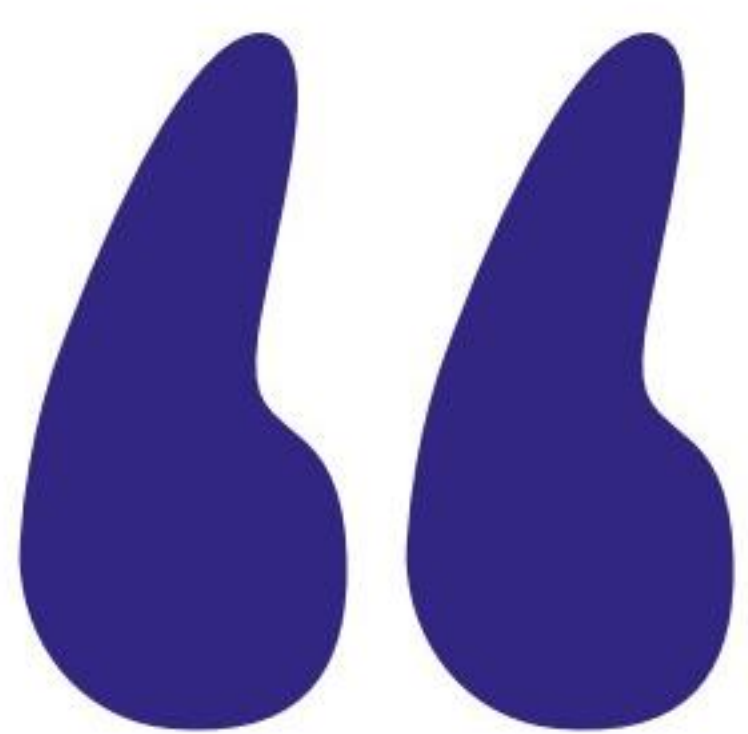

Elise Røge Hedegaard er ikke farmakonom. Hun er uddannet i molekylær biologi og lavede basal forskning på Institut for Biomedicin og Institut for Farmakologi, på Århus Universitet, indtil hun for to år siden blev funktionsleder for cytostatikaproduktionen i Herning.

Det hun kan mærke er, at hendes stab i Herning først og fremmest altid er klar til at springe til. Og altid klarer selv de største udfordringer.

– Det er noget med, at vi her i Herning har tradition for at kigge mere på det enkelte menneske fremfor at kigge på opgaven, og hvad man er vant til. Vi går ikke så meget op i, om det er en farmakonom, en akademiker eller en laborant, der løser en opgave. Vi er flydende i opgaverne, forklarer Elise Røge Hedegaard.

Som leder er det stort at opleve den selvstændighed, men også redelighed, der omgiver farmakonomer.

– Med hensyn til farmakonomerne så er de selv med til at skabe deres arbejdsrytme og prioritere forskellige områder, efterhånden som produktionen af kemokurene sidder fast. Som leder er det stort at opleve den selvstændighed, men også redelighed, der omgiver farmakonomer. Kommer der fx en melding om, at der mandag morgen skal ligge flere kure klar, så løfter alle i flok. Det samme i forhold til ferie, hvor farmakonomerne får kabalen til at gå op, fordi de helt naturligt retter ind efter hinanden, fortæller hun.

Engagerede farmakonomer

– Det er nemt at drive en enhed med så engagerede medarbejdere, der altid står på spring for at få opgaverne løst – uanset om man er farmakonom, akademiker eller laborant, fortsætter Elise Røge Hedegaard.

Rygtet om effektiviteten har formentligt spredt

sig. Udover at flere farmakonomer har sagt faste job op for at tage et vikariat i cytostatikaproduktionen, så tilflyder der helt naturligt en række kvalificeringsopgaver i forbindelse med udflytningen til Gødstrup (planlagt primo 2021).

Fx sidder Linda Simonsen (se næste side) med IQ (Installation qualification), hvor hun tjekker op på om alt – fra om fugerne i de nye laboratorier er rengøringsvenlige til, om der er døråbnere på dørene. En opgave, hun vel og mærke aldrig har prøvet, men som hun bare påtager sig.

– Sådan er det her i Herning, hvor vi ikke kræver, at det skal være den ene eller den anden faggruppe, der klarer en speciel opgave. Vi løser den bare ud fra hvem, der har lyst – og hvem der har evnerne, fortsætter Elise Røge Hedegaard.

Variation i funktionerne

På samme måde vil nogle måske mene, at det ikke rigtigt er farmakonomarbejde at være “sweeper” (den, der rydder op på “midtbanen”, sørger for, at

der er fyldt op til dem, der skal producere, og løbende tager imod de kure, der skal sendes til Holstebro, Viborg samt til hjemmepatienter, red.).

– Men udover at rollen er uhyre vigtig for, at produktionen kører til tiden, så er sweeperdealen en af dem, der betyder afveksling både i forhold til arbejdsstilling og -belastning, fortæller hun.

Alle er faktisk meget opmærksomme på at skabe så meget variation i funktionerne som muligt. Ingen skal blive trætte, slidte, kedsomme eller miste

begejstringen i Herning. Afvekslingen opstår som tovholder, som PO'er (Produktions Overblik), som sweeper eller ved at pakke akutkasser. Eller ved nogle af de andre udenoms opgaver, der er med til at sikre produktionen.

– Selvfølgelig synes nogle, at det er svært at skulle veksle for ofte, fordi det kræver opdatering. Og vi kan også have spidsbelastningsperioder, hvor der ikke er tid til at opfylde alles ønsker om funktionsoplæringer. Men det giver fleksibilitet som leder, at jeg kan putte medarbejderne ind, hvor der er behov. Og det giver medarbejderne selvstændighed og afveksling, hvilket er noget af det, de ønsker allermost af, slutter Elise Røge Hedegaard.

Selvom Linda Simonsen er glad mere fra i produktionen, tager hun gerne en vagt ved ferie eller sygdom.

Blæksprutten

Farmakonom **Linda Simonsen** har været 17 år på enheden og var med, da laboratoriet startede i et lille lokale, og hun ene på pinden producerede. Hun har senere gået medicinservice, taget telefonen, været afløser i indkøb, da der stadig var lægemidler på enheden, og har siddet i projektgruppen omkring CATO, det eksisterende elektroniske kontrolsystem.

Efterhånden som produktionen blev udvidet og bemanningen ekspanderede, gled Linda Simonsen mere fra i selve produktionen og er i dag både PO'er, koordinator og førstehånd for funktionslederen Elise Røge Hedegaard. Hun laver også skemaer, ferieskemaer og har kontakt til afdelingerne i forhold til "kompleks medicinering", hvor lægerne nu ordinerer kuren.

Selv om cytostatikaproduktionen ikke på samme måde som klinisk farmaci har det samme fysisk tværfaglige samarbejde med hospitalets øvrige sundhedspersonale, føler hun sig værdsat.

– I forhold til produktionen er det mest afdelingens PO'ere, der er i berøring med øvrige faggrupper. Specielt lægerne, når ordinationer tjekkes for fejl eller uoverensstemmelser. Og lægerne er generelt meget glade for, at vi ringer. De føler, at vi udgør et sikkerhedsnet, fordi farmakonomer fanger fejlene, forklarer Linda Simonsen. – Så vi føler os respekterede og mærker tydeligt, at ingen personalegrupper kan undværes, og at vi alle bidrager til, at tingene fungerer for hele sygehuset.

Linda er også med i kvalificeringsprocessen omkring udflytningen af Hernings hospitalsapotek til Gødstrup næste år, hvor hun laver IQ, så hver en fuge, døråbner osv. sidder og virker, som det skal.

– Og stadig tager jeg gerne en vagt inde i produktionen, når der er ferie eller sygdom, tilføjer hun.

FAKTA OM CYTOSTATIKAAFDELINGEN

Sådan gør vi

Vi laver cytostatika til den enkelte patient ordineret af læge fra onkologisk eller hæmatologisk afdeling.

Ordinationen bliver kontrolleret af en farmakonom. Er der fejl eller uoverensstemmelser, ringer farmakonom og får en dialog med lægen. Herefter lægges ordinationen ind i CATO (elektronisk kontrolsystem). Når en akademiker har dobbeltkontrolleret, ryger ordinationen via CATO ind til produktionen. Endelig kontrollerer akademiker igen den færdige kur, inden den ryger tilbage til afdelingen og patienten.

Tidsforløb fra ordination til færdig kur er normalt indenfor en time.

Vi laver også serieproduktioner, hvis ordinationerne kommer tidligt, eventuelt dagen før.

Vi er

Sygehusapotekets afdeling i Herning udgør sammen med de andre afdelinger i regionen en stabsfunktion i Region Midtjylland. Alle regionens apoteksafdelinger er lagt sammen til et hospitalsapotek. Afdelingen i Århus har kvalitetssikring, indkøb og logistik, der servicere alle de øvrige enheder. Såvel Århus som Herning har produktion, mens de øvrige afdelinger kun har klinisk farmaci. Herning adskiller sig fra Århus ved både at have produktion og klinisk farmaci under samme tag.

I cytostatikaproduktionen er der udover funktionslederen ansat 12 farmakonomer, 5 akademikere og 3 laboranter. Der er ansat ca. 28 i klinisk farmaci under en anden funktionsleder.

Vores funktion og primære arbejdsopgaver

Cytostatikaproduktionen i Herning leverer årligt ca. 22.000 cytostatikablandinger til kræftafdelingerne i Hospitalsenhed Vest, Viborg, samt AUH Skejby. Og fremstiller desuden akutkasser i mange varianter, ligesom den deltager i kliniske forsøg i tæt samarbejde med klinikken.

Afdelingen oplever stadigt stigende krav vedrørende GMP-dokumentation fra sundhedsmyndighederne. Deltager desuden gerne i udviklingsprojekter fra egen organisation eller fra klinikken. Har et særligt tæt samarbejde med klinisk farmaciafdelingen i Herning og med onkologerne.

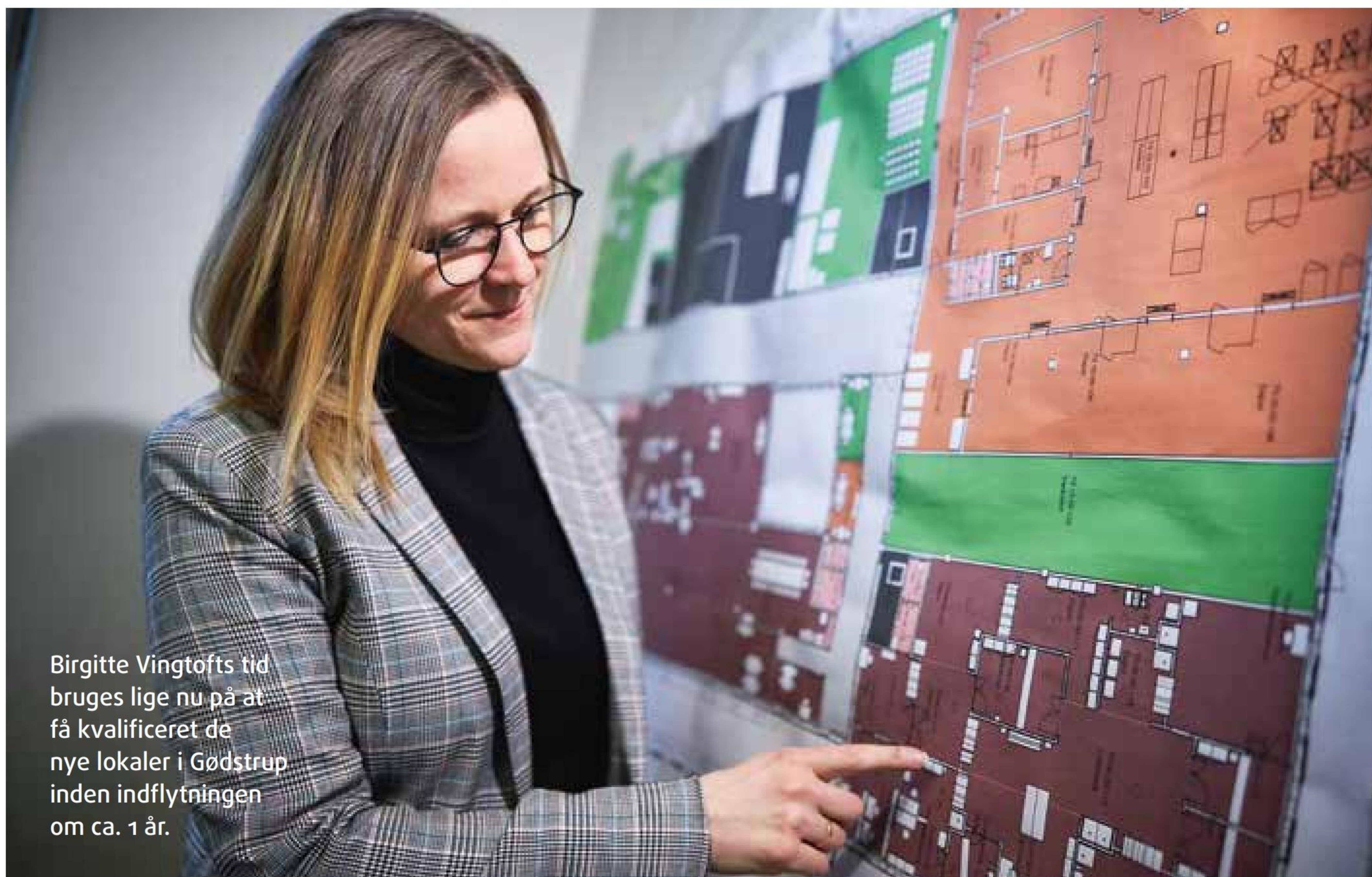
Opgaverne er:

- Kvalitetsvurdering og frigivelse af cytostatikablandinger i produktionen.
- Faglig vurdering af de produktdata, som danner grundlag for vores produktionsforskrifter og fremstillingsprocesser.
- Sikre, at enheden lever op til kvalitets- og myndighedskrav, herunder GMP.
- Udføre ad hoc-opgaver indenfor produktion og drift.
- Hygiejnemonitorering.
- Kvalitetssikring af apparatur eller opgaver relateret til kvalificering af de nye lokaler i Gødstrup (herunder optimering af arbejdsgange samt den enkeltes kompetencer og interesser).

Det rene rum

I produktionen er der to bænke med hver sin bemanding, to håndlangere, der rækker de ting frem, dem i bænken skal bruge, og en tovholder, der holder overblik over, hvornår den ene og den anden kur skal sættes i gang. Man sidder i perioder på ca. to timer på bænken, og efter diverse pauser bytter håndlangere og de to på bænken pladser, så der hele dagen sker variation i stillingerne. ■

Birgitte Vingtofts tid bruges lige nu på at få kvalificeret de nye lokaler i Gødstrup inden indflytningen om ca. 1 år.

Kassetænkeren

Farmakonom **Birgitte Vingtoft** er projektleder i forhold til udflytningen til Gødstrup. Hun kommer oprindeligt fra privat apotek, men har været i cytostatikaproduktionen i 13 år.

– En god dag er, når jeg kommer i mål med en opgave. Jeg er meget resultatorienteret og kan godt lide, når der kommer noget kvalitet ud i den anden ende. Det er også derfor, jeg kan lide at være i produktionen, hvor jeg arbejder med at beskrive de gode dokumenter, der forklarer, hvordan tingene skal udføres. Og sørger for, at kuren kommer frem til patienten til tiden – med mindst mulig risiko for kontaminering af produkter, fortæller hun.

– Og så møder jeg hellere ind en time før. Jeg er meget bevidst om, at når noget er bestilt til kl. 9, så skal det være fremme til kl. 9. Til gengæld har jeg i alle de år, jeg har været i Herning, aldrig fået nej, når jeg har bedt om en fridag, fortsætter hun.

Birgitte Vingtoft mener, at jobbet kræver, at man kan lide kassetænkning og at arbejde efter regler, under faste rammer og strukturer, der ikke må brydes: – Vi gør en stor forskel for patienterne, selvom vi ikke står i en skranke. Men hos os må man ikke bryde ud af de kasser og rammer, der er sat. For så kan du lave fejl, tilføjer hun.

Birgitte Vingtoft afløser kun inde i selve produktionen under ferier. Tiden bruges lige nu optimalt på at få kvalificeret lokalerne i Gødstrup inden udflytningen om ca. 1 år.

– Det er hele min baggrund. Jeg har altid været kvalitetsbevidst, slutter hun.

Lone Vivet arbejder tre dage i produktionen og to dage i klinisk farmaci.

Afvekslingen betyder alt

Farmakonom **Lone Vivet** holder af afvekslingen mellem klinisk farmaci og produktion og har som en af to i produktionsgruppen tre dage i produktion og to dage i klinisk farmaci. Og mens Farmakonomeren er på besøg i Herning er Lone tilmed sweeper.

– Jeg vægter min tid i den kliniske farmaci og produktionen lige højt. Det er afvekslingen, der betyder allermest for mig, fortæller hun. – Den kliniske farmaci handler også om logistik, men selvfølgelig også samtalen med øvrige sundhedsfaglige grupper, som jeg føler er vældigt glade for os farmakonomer. Og ikke kan undvære os.

– Personligt har jeg primært kontakt med sygeplejerskerne, fordi jeg kommer i medicinrummet og bestiller for dem. Men jeg er også kontaktperson for flere afdelinger, og jeg føler mig altid velkommen og som en del af de afdelinger, jeg servicerer, forklarer hun.

Lone Vivet har været tilknyttet produktionsenheden i 14 år. Hun sætter specielt høj pris på at have nogle fantastiske gode kolleger, et godt arbejdsklima og mange gode grin.

Jani Sandberg er oplært til at være tovholder:
- Jeg skal have overblik og kunne tage en beslutning hurtigt, fortæller hun.

Tovholderen

Farmakonom **Jani Sandberg** er forholdsvis ny medarbejder. Hun har taget en kombi-elevuddannelse og har været på hospitals-apoteket under en del af uddannelsen – mest i klinisk farmaci med medicinservice og anamnese.

Jani har flere forskellige opgaver i produktionen. Hun er både præparator i bænken, pakker akutkasser, og så er hun tovholder.

– Som tovholder skal jeg holde bænke-
ne beskæftigede hele dagen og sørge for, at kurene er færdige til det tidspunkt, de skal bruges. Jeg skal også sørge for, at alle de produkter, der skal bruges for at præparere kurene, er kommet ind. Ordinationerne og rækkefølgen har en PO'er sørget for, fortæller hun. – Jeg skal have overblik og kunne tage en beslutning hurtigt, fx når der ikke er så travlt, og jeg vurderer, at en af bænke-
ne skal lukkes ned.

– Jeg er også med til at pakke akutkasser. En akutkasse indeholder al den medicin, som ville skulle bruges i en given akutsituation som anafylaktisk chok, intubation eller lignende, tilføjer hun.

Jani, der er oplært til at være tovholder, har sin egen teori om, hvem der er vilde med produktion i forhold til dem, der mere tyer til klinisk farmaci.

– Dem, der som mig også har været på privat apotek, og som holder af recepturen, dosis og det, der er “bagude” i apoteket, er os, der synes produktion er skæg. Mens dem, der gerne vil være i skranken, er dem, der bedst kan lide at være involverede i klinisk farmaci, siger hun.